

کورتە چیرۆک

توخمی مەن

حسن ابراهیم

چاپا ئێکە

٢٠٠٠

کوردستان - دهوک

دیاری بو ..

بو

وان

قیرین

نه گه هشتینه

چ گوها

و

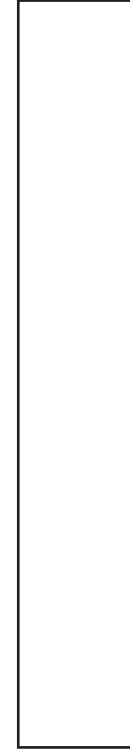
به رزه بوین ۱۰۰

حسن

توخیبی مرنئ

« کورته چیروک »

- حسن ابراهیم
- چاپا ئیکئ
- کوردستان - دهوک - ۲۰۰۰
- دهرهینانا هونه ری : رتیه ر عمر
- کومپیوتەر : بنگه هئ ئه پل یئ کومپیوته ری - دهوک
- مونتیف : بهاء نعمان
- چاپخانا کولیترا شه ریعی - دهوک
- هژمارا سپاردنی : ۴۱۰

چهند ديمهن ژ شانووا مروث خودرا

ديمهني ئيكي

١٩٨٨ - سيميل

کولان دڦالانه.. تنی چهند پیره ژن و پیره میر، بیتن دئین و دچن، بازار نینه، نهوین نهگه هشتین کارین خوه بجه بین، هیلانه بریقه، و قهستا مال کرن، بریقه بوو پسته پستا وا و بولاڤ لاڤا وان، ههر وهکی مروڤ ل روژتاڤا دنیڤ گورستانی را دچت..

ری و کولان هاتنه گرتن، دیسان زهنگلا مرنی، سوتنی، گرتنی، سیداری ل ههمی ره خا لیدا... گوتن:

-(بگرن، بین، بی پرسیارو بی ناڤ ونیشان...) قامچیڤانا کاری خوه کر و سیدارڤانا نهو کهله خین ب سیدارا ڤه ژئ ڤه کرن و خلفین وهریسا جارهکا دی پاڤژکرن. وهکی گورگا، مال، کولان، دیرو مزگهفت، چ جه نه مان، نه سه حکرن. گهلهک گرتن، گهلهک کوشتن، گهلهک رهڤین، لی رازی نه بوون..

- مه نهو دڤیت، ل نهر دت، ل نه سمان بت..

پاته خوه را ناڤ و نیشانین وی ژیرا ئینان، ههر دگاڤی دا ل سه رپشتی راکیشان و ئینانه که لها تاری.

- ناڤ و نیشان؟

- هه، ما هوین نزانن؟ نی هوین..

دانه بهر کولم وقامچیا..

- ناڤی خوه بیژه و بی نه زمان دریتی؟

- چیا.. خه لکی..

- تو دگهل کی ی؟!

- نه ز دگهل که سی نینم..!!

- نه ڤه هوسا بز مه دهست نادهت، نه نه شپین خوه زه حمهت بدهن، هلون بیهن جهی راستی لی دیاردیه..

برنه ژورا نه شکه نجی، ب ههمی رهنگا دگهل کرن، ب قامچیا وکیبلا، ب سوتنی، نه ینوک هلکیشان، کاره ب کرن... شه ڤه و زڤستانا سار، دناڤی هه لاندن، چ ژئ نزانین، وچ بو وان نه گوت، ژ بلی:- هوین گاورن، درنده نه، مروڤ خوه رن، من ناگه ه ژ چ نینه..

- قه د نابیت دڤیت ناڤین هه ڤالین خوه ژ مه را بیژی، و نه دزانن کو تو بهر پرسیار وانی، ناڤی شانا هه وه چی یه؟

هوین چهنندن؟ کا هه وه چ کریه؟

تزی دهڤی خوه کر، نهوا پر خوین کر و، هافیتته ناڤ چاڤین نه ڤسه ری و جڤین دانی..

چ هش نه ما دسه ری دا، ئینا گوهی وی گرت وب ددانا قه دکر، جارهکا دی دهڤی خوه هافیتته ناله کا وی و تزی دهڤی خوه گوشت

کر، لی هندی خوینا وی یا دژوار بوو، نهفسه ر گیژ بوو، سهروسه ر
چوو، هه ر وهکی مهیشه خورا، چوو روینشته خواری.. فه رمان دا
توبله کی ...

- رابه، نه ز وهستیام..

- نه ز ناماده مه نه زیه نی..

- دی گوهی وی یی دی ژی بیره بدانا.. دا بیشت..

- به لی نه زیه نی..

- لیقا وی یا بنی ژی بیره.

- به لی نه زیه نی..

- مانه بهسه، ما تو دانپیدانی ناکه ی؟

پشتی نهفسه ری خوه نیزیکی سه ری وی کری.. چیا... چیا یه،

نه هیشتا ژ چیا یی مه زنتره، نهو سه ری بخوین و برین، ل ناڤ

چاڤین نهفسه ری دا وب هه می دهنگی خوه گوت:

- هه ی کوری زنا یی، وللا یا ته دڅی نه ز نابیژم، هه که تو من

پرت پرت بکه ی ومن بخوی..

توبله ی گوت: نه زیه نی، دا نه زمانی وی بهرم ؟

- هه ی بی مهژی، ما دی چهوا بومه ناڤا بیژت!

- دا چاڤا لی بقوقلین؟

دیسا نهفسه ر لی خوری و گوت:

- ماتو نابی یه مروف؟ نه م دی هیلن، هیژوا چاڤا چ نه دیتی

یه، بلا هیژو بیین، ما دهم نه م ب څی رهنگی نه شیانې نه م دی

بریارا دویماهیې بکار ئین!

- نه زیه نی، چ بریاره؟

- نوکه، تو دی بچاڅی خوه بیینی، هه ما روژ روژا ته یه.

دهڅی توبله ی بهش بو، ما دهزادا، کا چی یه و دی چ بت..

چیا.. دهست و پی ب زنجیرادگریداینه، ستویې و بی خوار بویه

سه رملی و خوین دبن پین وی دا یا دزیت..

* * *

دهرگه هې ژووری څه بوو، دهنگی گری و څیرنا دهیکا وی هاته

گوها، بهری سه ری خوه یی گران راکهت، دیت، ملین دهیکا وی و

ژن و خویشکا وی یین داینه ههڅ، ژ نوی کره گری و دلې وی

سوت. بو زاروکه کی دوو سالی، دڅیا خوه پاڅیته بهر سینگی

دایکاخوه، لی څه پیدا وی یا توند و ناسی بوو، ب تنی گوت:

دایې هوون ژی!

ئفسه‌ری، به‌ری دایکا وی گوت:

- ئه‌ری ئه‌و ژی، لی بناسیت ته‌بوون، ته‌ چ بده‌ست مه‌نه‌دا، قیجا

هه‌که دې هاریکاریا مه‌که‌ی، دې ژقربینه‌ څه.

- ئه‌ز چ نزانم، من ئاگه‌ه ژ چ نینه.

- هه‌که دې مینی یه‌ ل سهر ئاخفتنا خوه‌ یا به‌ری، ئه‌م دې وان ل

پیش چاقین ته‌ رويس کن و کریت کن.

ده‌ستی خوه‌ یی پیس و پرگه‌مار هاقیتته‌ ناڅ پاخلا خویشکا

وی یا نازدار، به‌ندوشکا وی قه‌تاند، ئه‌و سینگی سپی و نازک

دبارکر وب په‌نجین خوه‌ یاری ب ههر دوو مه‌مکین وی کرن، ئه‌وین

هیشتا تاڅ نه‌ دیتین.

چیا، لی خوری وتف کرې و گوت: ما هوین چ که‌سن؟ نی نه‌

هیتله‌ر، نه‌ موسولینی هو نه‌کریه‌، ما ئه‌و خودایی د سهر وه‌دا

ده‌نگ ژي نای؟!

- ها، ها.. (کره‌ که‌نی) وگوت: ئه‌ز ب خوه‌ هو ناکم، هیشتا ته‌

چ نه‌دیتی یه‌، ئه‌څه‌ بریارا بلندترین که‌سی یه‌ و ئه‌م عه‌څدن، چ

بومه‌ بیژن، ئه‌م دې وه‌کن!!

دایک دبېژه: داو ئه‌ز که‌تمه‌ سهر به‌ختی ته‌، کا وان چ دڅې بو

بېژه و ناموسا خوه‌ ب پارېژه.

چیا ب چاقین خوه‌ یین پر بخوین و روندک دیت، دایکا

گریدای، ژنا رويس دکوشا تویله‌ی دا، خوشکا سینگ دناڅ

ده‌ستی ئفسه‌ری دا دله‌یزت، ئینا سهرې خو شورکر.

- ما پشتی که‌نگی..

د ده‌مه‌کید، ههر وه‌کی ژ خه‌وه‌کا گران رابوی، سهرې خوه‌

بلندرک، دیت ههر سې درويسن و ل سهر پشتی، چنه‌د تویله‌ و

گورگ و هوڅ یی ل سهر د چهرن. چاڅی وی ب خویشکا وی

که‌ت، کو یا کریت کری و خوین یا بلنگاڅه‌ تیتته‌ خوار، جهی له‌ق و

په‌نجا ل سهر سینگی ته‌رو نازک.

هاته‌ بیرا.. ده‌می خازگینی یین وی ده‌اتن، وی دگوت: (ئه‌ز

شوی ب ههر که‌سه‌کی ناکم، دڅیت یاری من پیشمه‌رگه‌ بت،

ئازادیخواز بت، خوینده‌څا بت، هاریکاری چینا هه‌ژار بت و

نه‌ختی من ژي برنویه‌که‌ و پرتوکه‌که‌ وکاسیتته‌کا شقان په‌روه‌ر.

هه والنامهي كتيب

ديمهني دووي

١٩٨٨ - سيميل

چاڦڻ بترس، لڻڦڻ بلهرز، دڙر خوه دزقرين، خوهه يا ب
 نه نيا دا تڻته خوار، هه مې يڻ ل هيشيا مرنې.. فه لاقې..
 سيداري، سيدار يا ل سهر ملا، ل كولانا دگيرين، هندهك خلفين
 وهريسا يڻ ب دارتلا ڦه بهرداين.. هندهك ژوان ههر ناگه هيننه
 سيدارا، هه ما ههر ل وږي ب په نجو نه ينوكا نيچيرا خوه دخون.
 ههر سي ل چايخاني ل بهر دوميني دروينشتي نه، دهنكه
 بلند بوو و تږي چاڦڻ وان دويكيل كر، هه مې رهڦين، خوه ل
 ديوارا دان.
 - دا برهڦن؟
 - نه.. چ نه بوو، قنيني غازي بوو.
 - كورو دابرهڦن، نه ڦه هاتن دي مه گرن!! هه تا درهو ببيته راست،
 دي سهرې مه تي چيت!
 بهرهف كولاني رهڦين، لي پوليسين فاشيا دئيشكي دا، هه مې
 ري و كولان لي گرت بوون، ههر سي گرتن..
 - مه چ نه كړه.
 - ني چ نه بوو، قنيني غازي بوو
 - پا، هوين بو رهڦين؟

- هه مې رهڦين، نه مږي ترسيان.
 - نه زيه ني، نه ڦه زارونه، چ نزان.
 - هه، توچ نزاني، مامه چ دڦيت، چ مار بت، چ تيشكين وي،
 ههر ماره.
 دانه بهر نه شكه نجې و ليداني وبهرهف كوچكا مرنې برن، جقاتا
 مروث خوهرا دروينشتي نه، هيشتا دداني وان ژ خوينا نيچيرا
 بوري دتهړن.
 - دي بينن.
 بهري دهست ب كاري خوهي روژانه بكن، ئيكي رهش و كريت،
 ژوان رابوو دنيشا ژوريدا هات و چوو بهري باخثيت، هاته راستا
 نازادي و ب هه مې هيږو شيانا خوه، پينهك ل بن زكي دا و نازاد ل
 وږي سار بوو.
 هه مې ل ئيكو دو نيرين، چاڦڻ وان سوربون، لڻڦڻ وان رهش
 و سوربون، دترسيان، لي نه دڦيان ژ ترسا بترسن.
 تيك هاتن و چوون، بو پست پستا وان، ئيك ژوان ل هه مې
 يا خوهري:
 - نه ڦه ريكا ههر كهسه كي دږي رږيما مه رابت، نه ڦه دي ريكا

وی بت، وه بچاڅی خوه دیت، کا چ هاته سهری ههڅالی ههوه،
 څیجا چ ژ مه نهڅه شیرن.
 - نه زبهنی، ما وه چ ژ مه دڅیت؟
 - ههوه بوچی نه نارنجوک ل چایخانې په قاند؟
 - نه زبهنی، قنینی غازی بوو، نه نارنجوک بوو!
 ب ههردوو دهستا نهو قامچیا رهق ودژوارل بهژنا وایا تهرو
 نازک پیشا، نهوین دی ههمی لی خبریون، خوه دی بیژی گورگین
 برسینه، ههتا نهو بخوه وهستیان و خوهها رهش ژ نهیا واهاتی،
 لی بشکورینا نازادی دلی وان قه تاند بوو، نهیا وی یا سپی،
 دیمی وی یی زهلال، بو وان بو رهشه، کهسی نه ویریا کهلهخی وی
 راکهت... گوتن:
 - هوین راکهن و بیننه دهری دا بن ناخ کهن.
 ئیک ژ وان ب ترس و له رزقه، گوت:
 - دڅیت نهڅه ژی دهرنه کهڅن، ههکه دی ناخڅن.
 مه زنی وان گوت:
 - دی ناخڅن، دی بوکی ناخڅن؟ ما نهو بخوه هو دکهن؟ پشته
 هینگی، نهڅه نه جارا ئیک یه نهو دکهن! ههمی کارین مه ب

فهرمان ویریان، و ژ بلندترین جه دهین.
 کره قیری:
 - به سسه، کهس چ چیروکا بو من نه بیژت، نهو کاری خوه دزانن،
 دی نهوان ژی بیننه جهی مروفا لی دکن کهر.
 * * *
 ل ژوورا دی، بهری روژ دیاریا خوه بدهت څی واری، و او
 قامچی یا دیلان بوو، بهری چ پرسیار و گوتنا، سهد مست و پینا
 سلاڅ بوو، بهری واه بیننه ژوورا توژاندنی، دوو سی جارن دلی
 وان ژ ئیش و ترسا خراب دبوو..
 پشته نهو د وی ری دا بورین کو نهو اچاندی ژ قامچیشانا و
 نهنی گری یا، نهو گه هشتنه ژوورا میری مروث خوهرا، ههما خوین
 ژ دهڅ و لیقا دباری، چاڅین سور، نهیا رهش و گری، خوه دی
 بیژی نهڅه نه مروځی څی سهردهمی یه.
 گوت: وهرن ئیمزا بکن و نه ناخڅن.
 ب ههردوو دهستا ئیمزاکرن و نزانین کا چ نقیسی بوو، (کره
 کهنی)، لی کهنی و دهنگی گریا برسیا ژی دهات، یان وهسا

دهاته گوھی وا.

- ههوه بخوه دان پیدان کر، کو ههوه نارنجوک ل نیفا چایخانئ
پهقاندی یه و چهند کس یین هاتینه کوشتن و بریندارکرن،
فینجا هوین و دادگهها شورشی پیکفه بهرهنکارن.

* * *

ههردوو دروینشتینه، کهلهکا بلند و ئاسی، هزار هزار، نه...
هیشتا پتر، نا هیینه هژمارتن، گهله جارا من دگوت ههفالی
خوه: (مائهم ژ فان چیترن، ههکه ئهقه ههمی کوشتن، بلا مهژی
بکوژن).

پیره میترهکی هفتی سالی، دبشکوری و دگوت:

- دهه جاران هندی فان یین کوشتین و دی کوژن، ما چ ژ وی
کیمه، ههتا دراقتی گولله و سیډاری ژ مه دستین، دهما کهلهختی
مه دکن دیاری بو دهیابا دهن، داخوایا خهلاتی خوه دکن.

* * *

دژوورهکا درپژو بهرفره هدا، سی دادوه دروینشتی بوون،
هندهک پولیس و پاته خوه، و زمانزانهک ل ور بوون، ل سهر میژی
ول بهرامبه ر مه، قورئان، تهورات، ئنجیل دناث پاته کی کهسک
وه ریچا بوون، ئهقه دهه جارا ئهم هاتن، لی دور نه گه هشته مه،
هندی میهقان دمشه نه، دمشه نه میهقانین فی کوچکی، ژن،
زه لام، بچویک، سنیل، ههمی رهنگین مروفا، دهاته بیرا من،
دهما دهیکا من درهنگ ژ بازاری دژقزی، دگوت:

«ههمی تشت یی بوویه دور، هییک، نان، خهسته، ئاڤ»، لی
من چ جارا نه دزانی کول فی واری، سیډارژی یا ب دور و
نویه یه.

بو پسته پستا میهقانین فی کوچکی، دگوتن:

(ئهوی د ده رگه هی روژهلالتی را بده رکه قیت، ئهوی بارا دژینی
دا مای، ئهوی د ده رگه هی روژئاڤا را بده رکه قیت، ههما دیتنا وی
هنده). بو دورا مه، ههر وه کی ئهم گه هشتینه پلهکا بلند، ههقالان
حه سیداهی ب مه دهر، نه دزانین ئهم میهقانین ده رگه هی
روژئاڤای نه.

هه والنامهى كيتب

ديمه نى سى

۱۹۸۸ - سيميل

ههواره، قيرينه، ئاگر يى ژئهسمانا دباريت، دويكىل ومژ و موران، خوين يا دزيت، داىك خوه ل زاروكين خوه ناكن خودان، ل ههمى رهخا، رهقه، گازى يه، كهس نزانت كا دى كيشه رهقت. چ رى نه مان، نه هاتن گرتن، ههمى نه يارن، خوين مژن.. هند كوشتن، هند بهرهف سنورا رهقين، هند گرتن، بوونه په پيك، كه تن دهستى دوزمنى و دكهله نزاركى فه كومكرن .

- ئهفه چهند برن؟ و كهس نه زفري!!

- ما بوچ دبن؟

- ما ته هاى ژدهنگى وا نينه؟ ههمى بكهفرو بلوكا كوشتن، چ گاورن، ههتا كوشتنا وان ژى يا كريتته.

- چ نهمايه، دورا مهيه.

- دى بلا ما ئهم ژوان چيترن!

- بهرى من ب قى رهنگى كريت بكوژن، خوهزى من دهنگى گريا بونا زاروكى خو بهيست ببا، چيدبيت ل روژهكى تولا من فهكريا.

- برا، قهد دلى خوه نه هيله، هزار، هزار خورت و لاوين مه، دى شويما مه گرن، قهد باوهر نهكه، كوئهم دى ئينه ژ بيركرن، لى

خهما گران ئهوه، كوئف ژن و جحيله دناف دهستين قان درندا دا تينه كريت كرن، كوشتن يا ميپرايه، ئهم ل سهر ئاخا وهلاتى خوه تين كوشتن، ئهم نه دزن، نه داگيركهرن، ئهم شههيدن. دوى دههمى دا، دهستهكى رهش و پرگهمار، مللى وى گرت و بلند كرو گوتى:

- رابه دورا تهيه.

ههر وهكى بچوبكهكى ساقا، كره كهنى و ل سهر مللى خوه زفري و گوته ههفالى خوه:

- ئهم دى گههه ئيك، ل وارى شههيدا.

ديسان بو قيريا ژن و زاروان، كرن ههوارو گرى و دهستين خوه بلندكرن، پرچا خوه فهچرين، چهند جارهكى ئيكى دبنه ژوور، نازقرت، ههر وهكى قيستهفالهكا گريى..

پوليستين نهينى بناف كهتن.. دان بهردار و قامچيا و ب پهستالان دان سهر كهلهخين وان، جارهكا دى بيژنگ كرن، ئهوين جارا دن نه ديتين، قى جارى برن، هندی داىكان خوه ل بهر پيا ددان و دگوتن:

- ئهفه زارونه، نه زهلامن، نه كوژن، مه بكوژن، وان بهيلن!.

لی نه دگه هشته چ درا..

شیرکو یی مژویله، هزار ئاشا یی دهیتریت، یی ل هیقیا مرنی،
نه شکه نجی، دوو دوو، سی سی که سان یی دبن، هر جاره کی یی
دبیترت:

- نه ز ژ فان چیتترینم، نه ز ژ وکی وانا، .. نه، دقیت بزنان
نه ز ژاقی سالی مه و ژنکا من یا ل سهر رۆژین خوه، کوری
من دی بته سیوی، هیشتا نه بووی.

یی چاقی خوه ل وان سهر بازا دکت گری، نهوین کویاربا بجوت
مه مکین کچان دکن، لی چ ژی ناهیت، تنی دگوت:

- خوه زی، مه همیا وکی کوردو کربا، ژن و کچین خوه بدهستی
خوه کوشتبان، بهری بکه فن دق دهراقی دا، ل پیش چاقین مه
یین کریت کرن، و جار دگوت: نه ری نه ف ملله ته دی قی رۆژی
ژ بیرکت؟ یان چ ملله ت د قی دهراقی را بورینه؟!

ل سهر ملی خوه زقری و بهری خوه ددا ژنکا خوه، دبشکوری و
سهری خوه بو دهه ژاند، ژنکا وی ژی دبشکوری و دهستی خوه
ددانا سهر زکی خوه، ددلی خوه دا دگوت :- (جهی ته یی گرتیه و

خوینا ته ب ههروه ناچت).

دوی ده می دا، چاقین ههر دووکا یی ل ئیک ههر وکی چاف
زلکانی دکن، وک دوو نه قیندارا، جاره کا دی ههر وک قولکانی
هلدایی، بو ههوار و قیری، دیت کورهنگی ژنکا وی زهریو، رابو
سهر خوه، کر ههوار، وی نزان کونوبه نوبا وی یه، نهوی هند دیت
کو دوو نه ژده ها نه و ژاخی بلند کر و پاکیشانه ژوورا کهس ژی
نه زقری.

ئاگه ه ژ چ نه بوو، هندی لی ددان و هندی پسیار ژی کرن، تنی
گوهی وی مال دهنگی گری زارویه کی ژ نوی بووی، لی پشتی نه و
سهری پر هیقی و ئومید هه می بوویه خوین و برین و که تی یه بن
په ستالان، ل هنداف بلوکه ک بلند کرن، دوی ده می دا گریا
زارویه کی ساقا هاته گوها، لی بهری کهس مزگینی بده تی، وی
بلوکی ماچی کره وی سهری پر هزرو خهون و کوخان.

هه والنامهى كيتب

ديمه نى چوارى

۱۹۸۸ - سيميل

ل جيهانئ، ل وهلاتين پيشكهفتي، هه سال دوو جار، سئ
جار دكن كه نه قال، دكن شاهي..

ل واري مه هه سال دهه جار ئهه دكن هه وار، درهفن بهرهف
سنورا، ل مه تي سوتن باژارو گوند، ب هزاران پيرو تولاز دئين
كوشتن، ل هه مي ده مين سالي خلفين وهريسا دپرن ژ گه رده نين
لاوئين مه، و سالا ئيسال يا دژواربوو، ژ هه سال، هه فرکيا جارين
دن بوو، دقيا خوه ديار كن، كوچ جارا، هو نه بي يه و هو نابت.
ب هه مي رهنگين چهكا، ب نوين ترين موشهك، ب
پيشكهفتي ترين فروكه، ب دل رهقترين پاته خوهرو پوليسان، ب
خه رده لي، ب ناپالما، ب ژههري، چ رهنك نه مان، چ چهك نه مان.
ديسان رهقه و بهزه، هه ئيك بو خوه رهقي.

خه جي يا فهقه تي اي ژ مالا خوه، يا گرانه، ل سه ر روتين
خوهيه، ل سه ر زكي و ته نشتي، يا بو خوه درهقت، ده مي بچويك
بونا وي يه، چ هيز ژي ناهيت، خوه گه هانده سه ري ملي و گه لهك
وهستيا، دقيا بنقت، لي دهنگي توپا و موشهكا خوه لي رهقاند.

دده مه كي دا، دهنگ دور كهت، ئاگر فه مري، خه وي خوه بهردا
سه ر دلي وي، نفست. گه لهك نه ما، كه هه وار و دهستي خوه
هاقيتته دهه مه نا خوه، هيقي يا ئه فينا وي بجه هات و گوت:

- سه د موخابن، كوري من و توب قى رهنكي پهيدا بووي، نه ته

باب و كهس و كار، لي باوه ر بكه، سئ بارين مه ب قى رهنكي
بووينه.

سپيډهيه، دهنگي ناله نالا بريندارايه، هيشتا دويكيل يا ژ
گوندا دچت، گورمه گورم يا تيته گوها. سه ري خوه بلند كر، چه ند
سه ر بازو ئه فسه ر، ئه وين بريندارا دگه هين ريزا شه هيدا. دقيا بكت
هه وار، لي بخوريت و بيژته وان، ما هوين چنه! نه مروفن! ني
كهس برينداران ناكوت.

لي نه گه هشت، ل هنداف سه ري بو سيبه را مروفا.

- نه، نه مخابن ئه فه مروف بن، درنده نه.

دوو دوو، سئ سئ خوه ليتدان و جلكين وي ژ بهر كرن،
رويس كرن، ب پيافه چوون سه ر پيچولكا وي. ل سه ر له شي وي
بي سپي و نازك كرنه شه ر، ئه وي دگوت:

- نه ز به ري ته.

بي دن دگوت:

- نه ز به ري ته.

هه ر ئيكي ژ ره خه كي فه دابه ر له قا و كريت كرن..

كه هه وار، لي چ كهس دتانو هه وارا وي نه هات، ژ بلي دهنگي
گريا زاروكي ئيك شه قي.

هه والنامهي كتيب

ديمه نئ پينجي

١٩٨٩ - سيميل

شه‌قه و ژ تاریخ ستیر شهرم دکرن، یان ژی دترسن، جار خوه
قه‌دشیرن و جار مینا ددانین نه‌فریتا دبرسقن، چاف ژی دترسن.

ترسه، خه و نه‌مایه، ههمی دهشیارن، تلین وان یین ل سهر
لوله‌بکی، دره‌جفن، چاقین زل، ل ههمی ره‌خا ترسه و نه‌خوشی یه.
راسته، نی نه ژمپژه بوو، نه‌و گوندی هه فولکانا رژی‌می
سه‌روبن کری، هیشتا که‌له‌خ تژی بن ول نه‌هالا هه بهزاران خورت
و پیرین بی گونه‌ه گولله بارانکرن، ژ بلی نه‌وین ب موشه‌کا و
خه‌رده‌لی سوتین، نی هیشتا ئافا خابویری و هیزلی یا سوره و
ره‌نگی خوه نه‌گرتی یه.

- دئی ههر ئین، شوره‌ش نامرن، دئی ههر تولا خوه قه‌کن، چ نه‌قرو
چ سه‌د سالین دن، ههر نه‌قه بومه نامینت.
خه و نه ویرت خوه ژ ترسا نیتزیک بکت، چه‌ند بایی سبی خوه ل
ناف چافا ددا، ههر خوه یا پیقه بوو، وی دزانی دئی ههر تشته‌ک
هه‌بت، ههر دگوت:

- برا نه‌نقن.

- ما خه‌وا کی تیت، پشتی قی رویدانی.

«خشخشه‌ک هات»

ههمی که‌ر بوون، گوین خوه قه‌کرن، بیهنا خوه چک کرن،
نویه‌داری بده‌نگه‌کی کزگریوک گوت:

- راوه‌سته، نه‌و کی یه؟

بو‌چه‌ق چه‌قا سرمین چه‌کین وان، ههر خشخش زیده بوو، نیتزیک
دبوو.

جاره‌کا دی ههمی لی خورین، لی که‌سی نه‌ویریا وی جهی
گولله باران بکت، ژ ترسا رویدانه‌کا مه‌زنتر، خشخش ههر
نیتزیک بوو، ههمیا چه‌کین خوه هاقیتن، ده‌ستین خوه بلند کرن و
گوتن:

- مه‌نه‌کوژن، نه‌م شهری ناکن.

نه‌وان هند دیت کوکه‌ره‌ک بارکری ژ ناف وی زناری ده‌رکه‌ت و
قه‌ستا چه‌په‌ری واکر، گوین خوه له‌قاندن و بو‌فرفا وی.

ههمی دئیک و دوو نیرین، به‌ریخوه‌دانه جهی که‌ر ژی هاتی،
کا چ خودان ب دویف پا ناهین. ژ شهرم و ترسا ههر ئیک د جهی
خودا روینشت و نه‌فسه‌ری گوت:

- که‌ری گریدن، هه‌تا سپیدی ول خوه دهشیارین، نه‌ف نه‌بی بی
خودانه.

سپیدی، هیشتا تاری که‌ورک ههمیا پیکه‌قه قه‌ستا باری که‌ری
کر دا بزنان کا چی یه. پشتی ده‌ری تیری قه‌کرین، دیتن کو نه‌قه
هه‌ستین چوار بچوبیکانن ههر دوو یین دئاله‌کی تیری دا.

ژ ئه سمانا ستێرهک رژیا، یاب دوێلک بوو، گوتن:

- ئه قه ئێک مر، خودی خیرکت.

- نه برا، نه .. ئه قه بزۆتی جههنه می یه ملیاکهت دشهیتانی
وهردکن.

- نه خیر، ئه قه چاکهک ژ ناف مه چوو بهر دلوقانیا خودی.
دهیکا من گوت:

- دی هس بن، گهر ههر ئێک مر، ستێرهک رژیا، باوهریکن
ئه سمان دا مینته قالا، ما هوین گورستانا نابین؟ نۆ ژ گوندا
یین پتر لیها تین، جه نه مایه ئه م شینکاتی لۆ بکین.
دهرگه هێ حهوشی ژ بن قه بوو، ههروهکی موشه کهک قی که تی،
هلدانه ژور، بهری چهکا دانه ناف کوما وان، دوو سی جار بو
تلیلیا دهقین تهنهنگا، پاشی ب پهستالان دانه سهه که له خا و
بهریک و پاخ لۆ دزین و ئاگر بهردانه کولکی ستوین لۆ
شکهستی و قهستا دهشتی کرن.

لۆ دهیکا من، گیان تۆ مابوو، که تبهو سهه ته نشتی و دهستی
وێ بیری وێ قه بوو، لۆ دبشکوری و بهری خوه ددا ئه سمانی، ل
قی لای، ل وی لای نیی، کا چ ستیر نه رژیان.

ئهوئ شهقی ب بچویکین خوهقه که تن بیسه کا مروث خودرا..
 کرنه میهنانین کۆچکا میری خوین مژ، هه ر دوی شهقی دا زهلامی
 وی بو ئاکنجیی گورستانا شاخکی.
 سپیدی، بهری روژی، ده رگه هی زینداننی لئ شه بوو، ب
 بچویکین وی شه کیشانه ژوورا ئهشکهنجی.
 دیت کو گه قزکا مروثا و خوین یا ب هه می ره خاڤه، ترسیا،
 زانی کو ئه شه خوینا زهلامی وی یه، و بیهنا وی یا ژئی دهیت.
 ئهفسه رل بهرام بهر راوهستیا و ژ بنی پیا، هه تا سهری
 ته ماشه کر، هه ر سی بچویک، چاقین لئ زل بووین، ژ ترسا و
 تیهنه، یین خوه ل بهر سینگی دایی کرینه تیکرا، تژی گه وریا وی
 گری بوو، و گوت:
 - ئه زیه نی، کا زهلامی من؟ هه وه چ لئ کر؟ نی ئه م دا ئینه دناڤ
 هه ودها.
 - ها، ها.. ما دی ژ مه شه شیری؟ وهک میری خوه، هه ما راستی
 یی بو مه بیژه، هه که دی بچویکین ته، ئیکو ئیکول پیش
 چاقین ته سوژم.
 کره هه وارو خوه هاڤیته هه ر سی بچویکین خوه و گوت:
 - نه.. ئه زیه نی، کا ته چ دڤیت، ئه ز ئاماده مه، بهس چ ل
 بچویکین من نه که ی.

- ها، ها.. (کره کهنی) و دهستی خوه هافیتته ئه زرنکا وی و تلا
خوه ل سهر لیقا وی را ئینا و بر، پاشی دهستی خوه بره خوارتر،
ل سهر گهردهنی، دقیا هیژ ببه خواری، لی وی هند دیت تژی
ناف چاڤا تف بوو ولی خوه ری:
- نه.. نه هه تا قی چه ندی، مامه چ مایه ژ بلی نامویسی؟
ماهوه چ دقیت؟ هوه ئه و ژی دقیت؟
ئه فسهری دهستی خوه داپاش و ب هه می شیانا خوه، ل ناف
چاڤا دا و دگهل بچویکا دایه ر پینا، بو قیژینا وا و خوه کره
قورمک و بهردانه ناخی، ئه فسهری گوت:
- سوزیت تو ژ قیژی نه چی، هه تا تو ب خو خوه رويس نه که ی و
بیژی یه من فهرمو. ژنکی گوت:
- وللا ئه و پشتی مرنا ته یه.
برنه زیندانی ل گهل ههر سی زارۆکان برسی و تیهنی، هندی
گازی دکت، هه وار دکت، بی مفایه و ل ههر سی زارۆکان بو گری،
داخوازا نان و ناخی کرن، لی کهس دتانا وان نائی.
دقولقولا زیندانی را، بهری خوه دا ژ دهرقه، دیت کو بی که له خا
ل سهر پشتی پادکیشن، ههر وهکی ل قه سابخان، هند بی سهرن،
هند بی دهست و پینه، عوبری هندا بدویقرا دخشیت. ژ نوی زانی

کو یا بتنی یه دخی خه ونا هنده گران ده. ئه قه دوو رۆژه بچویکین
وی نه خواریه و نه قه خواریه.
- ئه ز بهختی وه دا، هه ما فرهک ناخی و پرتهک نانی، بچویکین
من دی ژ برسا مرن.
- ها، ها.. بلا بمرن من چ گوتیه، دی ئه و بت.
بی ساڤا دوو جاران دهقی خولقاندو گه هشته کاروانی بابی
خوه، دگهل فرینا کوترا گیانی وی، قیژیا دهیکا وی تژی وی که لها
پر مروث بوو، هه میا زانی هیشتا ناگری شوره شی بی هله. هه تا
بوویه ئیقار، کوری دووی ژی خاتر ژی خواست، ل رۆژا دن بهری
سپییدی، ئه فسهری دهری زیندانی قه کر و گوت:
- کچی ئه ف کوره بتنی بی بو ته مایی، ما تو لیقه نابی؟
سهری خوه بلند کر و دهستی خوه هافیتته ستوی کوری و گوت:
- سوزیت، هه که من ب قان دهستان ئه و ژی کوشتی یه، مرادا ته
ب جه نه هیئت.
هاریبوو، کره هه وار، پی خوه دانا سهر زکی کورکی، هه تا ئه و ژی
گه هاندیه کاروانی شه هیدا.
دلی دایکی خراب بوو، تژی دهقی که فا مرنی بوو، که ته سهر
پشتی، بو تیقه تیقا ئه فسهری و ل سهر سینگی مری چه ری.

ل سپیدا جهژنی..

ژ پیاوه یێ گریدای یه، ب دویف ترومبیلده کێ قه ل کولانا
دگێرین، چ جلک دبهردا نه ماینه، هه می خوینه، چه رمی له شی وی
یێ ل سه ر ملا کوم بووی، عویر و رویشیک یێ ب دویقه، دگهل
رهخت و فیشه کا تیکهل بووین.

کەس نه شیت به ری خوه بده ته قی دیمه نی، ئه وین ل ویری، یێ
بزوری ئیناینه پیش وئ شانوگه ریا رژی می، کو ئه و روژانه یه،
ئه کته ری قی شانویێ کەس خوه لی ناکته خودان، هه قال و دوست،
ده ستا بو نا قوتن، هه ر وه کی ژ جیهانه کا کریت هاتی.

* * *

جهژنه.. ئه قه ژ شقییدی وه ره، نه نفسستینه، کاری جهژنی دکن،
کاده و توفک و شریناهی و کیباری.. ده ستین ب خه نا و خه ملا
کچا ئامیدی و دهیکا هیقیدار.

ب وئ خه ملیقه ده رکه تنه به ر ده ری، تژی ده ستین وان دیارینه،
هه ر وه کی ئه و مال وئ سپیدی یا بی گو ه بوو.

ژنکه ک ژ کولانی قه ده ات و گوت:

- دی چ کن هه ی هوین کوره بووین؟

- ته خپره کچې؟ څی سپیدا جهژنی، دی هه ما بیته جهژنا وه
پیروز.

- نا وللا، خوله ب هه وه وهریو؟ هوین دی چ کن؟ هو هه وه خوه
خه ملاندی، خوه دی بیتری لاوک زاقایه.

- ته چی یه کچې؟ به ختی ته مه، ته دی چن جهژنا لاوکی
پیروزکن، ما چ بوویه؟

* * *

ژوردا بهرې خوه دان سویلاڅی، هیشتا ئاڅا وی یا دخورت و
گارهیې بلند خه ملا خوه جاره کا دی یا نوی کری، ب وان سهرو
دلاڅه، قهستا گورستانا شه هیدا کرن، دکرنه هه وار، هو زیرینا
نامیدی دی پینه کی ل وی هلانی ل سهر سینگی خوه بده و
رابهڅه.

ئیرو شویرها نامیدی یا دهرزی، دتیکین وی را زه ریا ددزن،
لاوا دکوژن، شوینا پین وان یا بوویه ریکا کادزا. هو مناری، دی
بیه موشه کهک و هفت تهسمانا کون بکه و وهره خواری، ددلی
دورژمنی دا بیه قه ویه ناگر، یان بهه رفه.

دیمه نې نه هی

دنيشا وئ بيا بانا بي دوياهي دا، گرتي يين خوه يين کرينه کوم
کوم، ژ دويرقه زيړه قانيي لي دکن، نهو زيړه قانيي نيزيکي وان،
وهکي زهلا مين «گهردووني» يين خوه راپيچاين..

گرتي دمژويلن بخوارنئ څه.

نه څه چنده که، چ خوارن و څه خوارن نه داين، وهک مريا رهنګ
لي نه مایه، لي ما دلئ کي دئ چيته خوارن، پرچين دريژ بهر دايي
و جلکين درياي و نه شويستي، وهکي دينا و هارا يين لي هاتين،
کهس نزانن کا مروځين چه رځي بيستي نه يان (نياندرتال)ن.

ب وان چاځين زهرو داماي، بهري خوه دان وئ بيا بانا دوياهي
يا وئ ب ئسماني څه ماي، ل ههمي رهخا روژ يا ل هنداث سهري،
هند يا نزمه، گهردهستي خوه بلند بکت دئ گههته بن زکي روژي.

ههست کر کو دئ ويري بو مروځايه تيبئ بته مه زاره کي نو،
ديسان دهست هاقيتته تزي يين کول و خه ما و ترس و برسي و
غهربيبی و ئيخسيري د دهستي نه مه ردا و هژمارتن.

نهوئ برهخ څه، دوو سي جارن ئه نيشکا خوه ل ملي دا و گوتئ:-

- بخوه ههر مرنه، بلا مروځ يي تير بت، نه کو برسي بچته گوري.

لي دلئ وي نه دراوه ستيا ژ قوتاني، دزاني دئ تشتهک مه زن
روي دهت، جارهکا دن ژ دل گوت:

- «وهلاتي من و فرهکا باي، ژ چيايه کي به فر لي ماي..» پستي
چه ندهک ژي گوتي، ددلي خوه دا بشکوري، لي بشکورينا وي

نه گه هشته گه وريي، ههر ددلي دا مر.

- گه لهک جارن من نه څ هوزانه بو يارا خوه دگوت، ده ما هاتيه
گرتن ول بيا بانئ گريدای، لي من چ جارن باوهر نه دکر کو
مه زاري من دي بته بيا بان.

گه لهک جارن من دگوته هه قالين خوه، گهر نه ز مرم من ل
بلندترين چيا څه شيرن.

دهنگي (بلند بويي) نهو هزرين وي خه ندقاندن و قوتانا دلي
وي زيده تريو.

دهنگه کي دژوار، زمانه کي بياني و فره مانين درنده ههمي کر نه
کوم کوم، وهک سه ليقا گونده کي ئاڅا، ههر چه ندهک برنه برهخه کي
څه، ل وئ بيا بانا بهر فرهه، ههر چه ندهکا وهکي کاري گوندا يي
روژانه کار دکر، و هسا خوه يا دبوو ههر وهکي نه څه گونده کي ئاڅايه.

د وئ گيله شوکا ترس و برسي و مانديبونئ و گهر ما دژواردا،
دهنگي دوو سي فروکا هات و هيشتا ل سه ر ملي خوه نه زفري،
نه رددو ئه سمان لي بوونه ئاگر و (سيانيد)، ههست کر کو يين د
(لابورا) مروځ خوه را دا بووينه (مشک)، له رزي، خوه گداشت،
تري دهقي که فا مرنئ بوو، لي ده ما نهو کهف زوها بووي، دهقي
وي يي بکهني بوو.

ل ويښه تري، ل جهي زيړه قانيي بو شه هيان و دهست قوتان، بو
څي نه نجاما ئيکجار سه رکه فتی.

هه والنامهى كتيب

ديمهنى دهى

۱۹۹۳/۷/۲۲

بیرا رهنیا به فری دهاته بیرا، دهما هر سال جاره کی دووا ب
سهر گوندی دا دهات.

به فر ژ بلنداهی یا چیا دهاته خواری و چند که فرو هلان دگهل
خوه دئینان و گهلک جارن نیشا گوندی ل بن که فی یین خوه
به رزه دکر، لی فی جاری نه نه به فره و نه رهنیه و نه چیا به.

نیشا بیابانه کا بی دویماهی به، ل هه می رهخا (شه فله) بی وی
خیزی شاریای دده نه به ده فی خوه و وهک تیپه کا له شکهری پیکفه
به ره ف وی چالا تری مروث دچن.

گوله کا گهلک مه زنه، وهکی زکی ده ریابه کا بی ثا، تری
مروثین بی رهنک و روی، که چین کریت کری، ژنین بی ستاره،
تولا زین خوین ژنی کیشای و ددان لی شکاندی و پیرین چا لی
په قاندی، وهک کومبونه کا قورتال بووین بیقه له رزه کی، چ هوش و
هه ست نه ماینه، ژ بهر کویراتیا گولی و گهرما جهی، بیته نا وان
هه فرکی دگهل گیانی وان دکر و زیده دبوو.

نالین زیده دبوو، دهنکی (شه فله) زیده دبوو، گه فراندن دخوینا
خوه را زیده دبوو، دهنکی (شه فله) نیژیک دبوو، زارو نه دگرین،

برس ژ بیرکر بوون، تولا ز بی ئومید ببوون، ب سهری تبلا یاری
بوی خیزی شاریای دکر و نهو کچین ل پیش چاقین وان هاتینه
کریت کرن، وهک مه میونکا ددیتن و کچا له زدکر، ل هیقیا وان
(شه فله) دا کاری خوه ب دویماهی بینن، هیشتا چ یارا نه گوتیه
وان مه هوین نه فین، وهک ئیشارا نه ورژی دهما چا فی هه میا
دمینیه ل سهری چیا ل هیقیا ئاگری.

چا فی هه میا ما ل وان (شه فله)، چ خوین نه مایه کو دل خوه
پی بقوت، هه ما چاقین زلن، دهنک هه ری نیژیک دبت، چا هه
یین زل دبن، ل بلنداهی یا گولی وهک عه وره کی پاییزی توزا
(شه فله) بلند بوو، دهنک نیژیک بوو، چا زل بوون، توز
زیده بوو و دهنک زیده تر بوو.

دوی هه فرکیا توزی و دهنکی و چاقین زل، نالین و کوخکا بی
ئومید، زکی گولی هاته ئیک، نهو قیسته قالا په یکه رین ب گیان
هاته به رزه کرن، دا بیه گورستانه کا ته فایی.

ههوانامه کتیب

توخيبي مرئي

چهند بايی وئ نیف شهقی، نه دشیا خوهها ئه‌نیا وی زوها بکت، پشتیی وی گاڤ بوگاڤی گرانتر لی دهات... «دلی خوه‌دا دگوت، ته‌زی پیربوم، هه‌می دوو کارتوین جگاران، ته‌ز پیښه مرم، نه‌ء، نه‌خیر ته‌قه نه‌ ژ گرانیا کارتونا، .. ترسه‌، ترس.. ژیا نا مه‌ هه‌می ترسه‌، شوره‌ش ترس بوو، ره‌ف ترس بوو، زفرین ترس بوو، هه‌ما هه‌می ترسه‌ و ترس..»

پشتا وی یا چه‌مبای، چاڤین وی ژ پانیا هه‌قالی وی فه‌نابن، داپی خوه‌ دانته‌ جهی پی وی، ویی ب دویف وی فه‌، هه‌روه‌سا، وه‌ک ریزکا می‌ریا دا کس توشی مینان نه‌بت، هه‌ر چه‌نده‌کی ربه‌ری وان یی دهستی خوه‌ ل وان کارتونا دده‌ت وب ده‌نگه‌کی نرم دی‌ژی‌تی: «خوه‌ نرم بکه‌ دی‌ مه‌بین..» هندی دی‌ دلی وی خوه‌ د قوتا و بارئ وی گرانتر لی دهات و جار ژ و وان وینفه‌ ده‌نگی په‌قینا و گوللا دهات، هه‌می یا پی‌کفه‌ خوه‌ زک و زک ده‌اڤیته ئاخئ و هنداکار ره‌فی دکر، لی ربه‌ری د خوری و کارئ کوشتنا وان دکر:

- «هه‌ر که‌سی بارئ خوه‌ به‌یلت ته‌ز دی‌ وی کوژم، ته‌فه‌ به‌ای خوینا هه‌وه‌یه!

- هه‌.. راسته‌ به‌ای خوینا مه‌یه، چ تو مه‌ بکوژی، چ جه‌ندرمه‌، هه‌ر کوشته‌..

ده‌نگی خودانی کارتونا ده‌مژی دا ده‌نگ فه‌ددا، هه‌ر بیته‌کی ل سه‌ر کورسیکا خوه‌ رادیی و دهستی خوه‌ ددانا سه‌ر ده‌مانجا خوه‌یا ستیلی: هوین به‌ریرسن ژ فی مالی، من ژ هه‌وه‌ دڤیت، هوین بیته‌ کوشتن، بیته‌ گرتن، من چ ژئ نینه‌، گه‌ر پشتی دوو سی روژا به‌ای وی نه‌گه‌هسته‌ من، ته‌ز دی‌ خانیی هه‌وه‌ فروشم

که‌نیی سه‌ر ژئ ستاند و ده‌رکه‌ت: (هه‌.هه‌.. دی‌ خانیی هه‌وه‌ فروشم، خوه‌لی سه‌ری، ته‌و نزانته‌ کو ته‌ز یی دکاڤله‌کی حوکه‌تی فه‌، یی ده‌رگه‌ه و په‌نجه‌ره‌..»

ده‌ه سالو شوره‌ش. جار جارن تالان، چهند شه‌هید، پشتی شوره‌ش بوویه ده‌وله‌ت، هیشتا ته‌ز یی دکاڤله‌کی یی سه‌روه‌ردا، وللا باشه‌، ده‌ه سالین من هه‌روه‌ نه‌چوون.. و گه‌ر ته‌ جارده‌کی گازنده‌یه‌ک کر دی‌ بیژن، حوکه‌تا سافایه‌، ئابلوقا ئابوری، دی‌ بیژی ته‌م وان نابینین، دی‌ بلا ته‌وژی دگورا شه‌هیدا دابت، هه‌ما فی جارئ ژ ته‌ز بسلامه‌تی بزقرمه‌ ئاف عیالی خوه‌، ته‌زو ته‌ف شوله‌!

ده‌نگی ده‌ستی ربه‌ری ب کارتونا ل سه‌ر پشتی که‌ت، هه‌ر وه‌کی نارنجوکه‌ک به‌ر پین وی که‌تی..

« برتفه‌ هه‌ره‌ چ نه‌مایه‌ ته‌م دی‌ گه‌هنه‌ جهی که‌مینا..» وه‌ک سه‌ر له‌شکه‌ره‌کی ڤیرا چوو هه‌می ئاگادارکرن.

قوتانا دلی وی زیده‌بوو، بارگرانتر دبوو، «دوهی دوازده‌ که‌س ل فی جهی هاتن کوشتن، به‌ری سی روژا ده‌ه که‌س.. ته‌فه‌ شه‌ره‌کی نه‌ینی یه‌ دگهل مه‌ دکن، چ به‌ریرس هه‌ست پی ناکن، شه‌رفان و ئامیره‌ت مین و جه‌ندرمه‌، کوشتی تولاز و لاوین مه‌نه‌، دوان ده‌ما دا، ته‌ردو ته‌سمان بوونه‌ ئاگر، ته‌و ریزکا مروقا، وه‌ک نوکین ل به‌ری داین هه‌ر ئیک بره‌خه‌کی فه‌ که‌ت، ته‌وین ماینه‌ ساخ پاشفه‌ ره‌ڤین و بوونه‌ نیچیرا ربه‌ری.

ل روژا دی بو جیهانی دیارکرن کوچه‌ند تیوروست یین کوشتین، و ته‌فه‌ بو زنجیره‌کا روژانه‌.

هه والنامهي كتيب

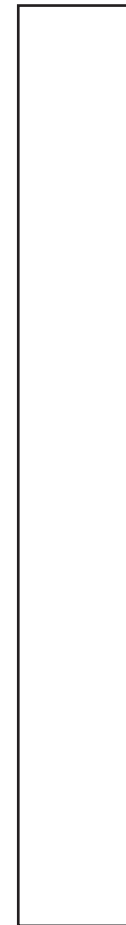
دادگه هكرنا سنيله كي

هەر ئەو سەر و چاڤن، هەر ئەو ئەنپین گریڤه، ئەو قامچی و
 کێڤل و قویکین جگارانن، هەر ئەو عەفریتن..
 - ناڤی خوهیی سێ قولى بێژە؟!
 - م... مح... محەمەد..
 - ژى ئ تە چەندە؟!
 - ن... نزا..
 - چەوا تو نزانى.. (لێ بوره قین ژ هەمی رهخا) زوی به بێژە.
 - یا گوتی یه من، بێژە ههژده ساله. لێ دهیکا من دگوت، تو
 دوازه سالی، ژ بهر کو روژا خالی من هاتی یه کوشتن ئەز یی
 وا روژا مه..
 - به سسه، بهس باخقه..
 - تو ژ بهر چ هاتیە گرتن؟!
 - ئە، ئە، ئەز راستی یی بێژم؟! یان ئەوا ههوه گوتی یه من وئ
 بێژم؟!
 - نه، نه، راستی یی بێژە.
 - ئەز ژ مالا مامی خوه دهاتم، شهف بو من هند دیت کو ئەز
 گرتم، چاڤین من گریدان و گوتنه من دئ بێژە، کا ته چ کره و
 توچی.. هندی من کره گری و من گوت ئەز چ نینم، لێ باوهر

نه کړن..
 - نه، ئەهه، ئەهه نه راستییه!! کا راستی بێژە..
 - به لێ وللا ئەهه راستی یه..
 - ئەهه راستی یی نابێژت، گەر نه ئیتە ئیشاندن..
 - نه، ئەز دئ وئ بێژم ئەوا ههوه دقیت، ئەز دئ وئ بێژم، بهس
 من نه قوتن (لێ بی لهرزک و کره گری..
 - دئ بێژە، نه دهمی گری یی یه.
 - ئەز بهرپرستی شانه کا نهی نی مه، هه قالین من، برایی منه و
 ئەوئ دی ئەوئ ههوه گرتی، من گه لهک تشت یین کرین من
 که لها (ئەمنی) یا دایه بهر نارنجوکا، من بهزاره ها به لاقوک یین
 به لاقه کرین، من پاره یین بو پیشمه رگا کوم کرین و من گه لهک
 په قین یین کرین، من..
 ب که نی یه کا کریت و بلند گوت:
 - ته مه لک فیصل نه کوشتی یه؟
 - به لێ.. به لێ وه لا من و برایی خوه و هه قالی خوه مه یی پیکشه
 کوشتی. (هه میا پیکشه کر نه که نی)، و گوتن:
 - ئەها هوسا خوه بکه خوهش مروفت، دئ وهره ل سهر گوتنن خوه
 ئیمزا بکه دا کهس نه بێژت ههوه ژنک خوه یین نفیسین...

ل نیڤا وی ژوورا تهنګ و سهروبښتن وی وهکی ټیک، مروث ژ
تاریی دفنا خوه نابینت، یی ل سهر پین خوه راوهستیایه، وهک
تهکتهری شانوا ټیک کهسی یی بو خوه دئاخفیت..
بینهړین وی، وی نابین، نهوژی بینهرا نابینیت..
دوو چافین ربیق گوتی :
- ته چ گوتی؟ دیسا ته هم تې برن وهکی ههر جار.
ل خوه زفري دا بزانت کا کی بوو نهو پرسپار ژي کړی، لی نه
زانی، تنی کره گری و گوت:
- نه زانم کا نه ز چ دیپژم، نه ز کوشتم هندی من د قوتن، نهوا چ
دقیت نه ز دی بیژم..
دوو چافین دی یین پر عاجز گوتی:
- ته خوهلی ب سهری مه وهرکر، ما نه ز برایی ته مه، ته نه ز دامه
کوشتن، ما ته چ ژ خه لکی بیانی یه، ته نهو ژي دری یا خوهدا
دان گرتن.
- برا، وللاه، نه بمنه، من دقوتن، من دسوژن، من کارهب دکن،
ههما کی بت، دی ههمی ناخفتنا بیژت.
دوو چافین دی بدهنگه کی پر هیفی گوتی:
- لاوی من خوه نه ترسینه، نهغه ههما یی ل هیجه تا دگهرن، دا

مه سیداره کن، بلا ته بیشین، خوه ل بهر بگره، چ گوتینن وهسا
نه بیژه کو ته پی سیداره بکهن و کهسی بخوهغه گرینه ده..
- نه ز نه شیم، ههما بلا من سیداره کن چیتره ژ نه شکه نجی، نه،
نه، وان یا گوتی یه من راستیا بیژه، هم دی ته بهردهین، تویی
بچوبکی، ناهیه حوکمکن..
دهرگه هی زبندانن فیهی، نهو دیمه هاته بهرزه کن، ههر ټیکی
خوه ل جهی خوه کره قورمک و گوهیښ خوه بهل کن، کا دی دورا
کی هیټ بو زارفه کرنا مه زن ل سهر کریتترین شانویا جیهانی،
ههلبهت تهکتهری شارهزا ههر زاروی دووازه سالی یه، وب
جوانترین شیان رولی خوه ل سهر ده پی سیداری دیارکر ..

ئاستهنگ و ياري بهري

هیشتا دهنګ څه دانا وان گوتنا وهک گورګه کي هار مه ژي لي
دخوار..

- يي زڅري، ژنکا وي يا جوانه، پرچا وي زهره يا چاښ شين،
تورومبيله کا ئيناي..

دهستي خوه ل ناخي گيرا، بي کوبه ري خوه ژ روپباري
څه گوښت، بهرک راکر، هافته دنيا روپباري دا، جهي بهري
بو په قيشک و بازن و ژوردا دګهل پيلا چونه خواري.. ژين
روپباره، هره دپورت، څه د نازڅريت و نارواو هستت، هره
به ده و امه..»

ناخينکه ک بهر دا.

ويني بابي وي دهاته پيش چاڅا..

- نه ز کچا خوه ناده مه هره که سه کي، نه م ژ کي و نه و ژ کي!!
- کچا من، ژ کچين که سي کيمتر نينه، نه ختي وي چل هزارن، و
قايشه کا زيري و دوو جوتين گوهارا و ده مانجه کا ستيلي..
و...و...

- کچا من، پيگهورکا منه، هره که سي که چا خوه بده ته من، بو
وي يه.

نه ټ گوتنه، وهک نارنجوکا د سهری دا دپه قين و دهنګ څه ددان،

کاسيتا بيرهاتنين خوه دهرزا خوه دا دوباره کرن و نه و دهستي بهر
پي هافتي، دوو سي جارا دراني خوه هسي، دا وي توزا پيشه
ماي ژيشه که ت و دانا سهر پرچا خوه يا کت و ماتيت موي يين
سپي تيدا خويا، هه ما بله ز، ئينا خواري و دانا سهر روي يي خوه
يي چه پي و ل سهر گيرا، هه ست ب قورمچيني کر، بره سهر هره
دوو ليڅا..» ليڅين ته چند دهرم و شيرين، نه ز ژي تير نابم..»،
دهستي خوه ب سهر گهردهني دا بره خواري و دوو گرپگ څه کرن و
دناڅ دا نه و دهست گه رپا..» خوه زي مالا من دناڅ سينگي
ته دابايه، نه ز ل جهي څي رستکي بام، مرنا منه، ئيکي دي څي
پاواني بچه رينت..»

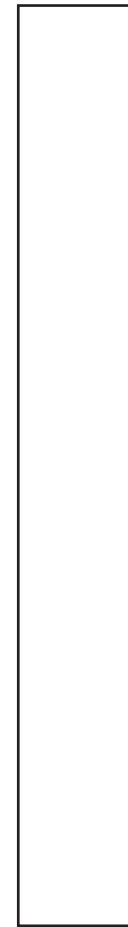
هيشتا دهستي وي يي ياريا دپاخلا وي دا دکه ت، لي هه ست
کر، کو نه و سينگ، نه سينگي وي دهمي يه و ئيدي که س مرنا
خوه نادانته سهر، چونکي يين بوبنه وهک دوو گرکين هه څيري
فه تيره و قورمچي، چ ژبان تيدا نه مايه و سينگه کي رهق زوها..
زاني، کو نه و گوتن، بو وي دگوتن..

- يا مه زن بووي، يا ب ناڅ سال څه چووي، که سي نه څيت، هندي
دهپکا منه، وي ژي بو خوه ياري پي دکرن و هپلا..
جرفه ک څيکه ت، ده ما جاره کا دي هزرا وي کري.

زانی کو کاروانی هیتلا و ما بریتشه، لی دهنگی ئیتشه لی یه کی
 بلند بو، دگوت:
 «ئه ری دلو مال میراتو،
 ئه ز پیر بووم،
 توقه د پیر نابی...»

تییینی:-
 هاته خواندن ل کوره کی چیروک خواندن ل
 سیملی ۱۹۹۳/۶/۲۵

- یی زقری ژ دهرقه..
 - ترومبیلک یا ئینای.
 - دوو بچوبیکین ههین.
 - ژنکا وی، گهله کا جوانه، پرچا وی وه کی زقری زهره.
 - یا چا شینه، مروث دل نادهت به ری خوه بده تی، هندی یا
 جوانه..
 - زمانئی مه نزانیت، هه ما هه ر دکه نیت..
 «پرچا وی زهره... پرچا زهر، چا قین شین...»
 ئه ف گوتنه، دبوونه زقروک و دمه ژی دا هه ر دوباره دبوون،
 دهستی وی د پاخلی دا بوو دویپشک و پیته دا.. راست رابی سه ر
 خوه و بله ز به رسینگین خوه گریدان..
 ل هه می ره خا، ل سه ر ملی خوه زقری، کا که سی نه دیت، وه ک
 جارین جارا، ده ما دگه ل یاری خوه یاری دکرن.. لی قی جاری، نه
 چ یارن، نه چ که س ئیدی پوبته پی دکه ت، رابوو به ره ف کولانا
 مال چو.
 هندی دهنگ ژ قه پ قه پکا خوه دئینا، ئه و تولازی ل سه ر بانی
 ژ جاره کی پیته ل سه ر ملی خوه نه زقری و ما ل سه ر ئیک و دووا
 خوه، یی مژویله ل ره خی دی، ل به رامبه ر یارا خوه..

نامه يهک بو هه ئالي خه باتکه ر

سپمئل ١٩٨٨/٢/٨

دگهل قيتري يا دهيكاي، ئەز هشييار بووم، پشتي كو ئەز دهزرهكا كویردا بهرزه ببووم، من ههست كر، كا چ چيويويه.. وهك فيستهقالهكا هوندوسايه، پرچي قهچرن، وهك تپيهكا هونهري يا ساڅا، پيڅكه دلورين، لي جار هكا دن بيتهنا خوه قهدهدن ههروهكي سهرتيپ ژي نهرازي، جار ژي بي تهپ ومستا ل سينگ ورويي خوه ددهن، ههر وهكي (حسن و حسين) نهقرو بين ل كهريه لا مري.. ههر چهندهكي بابي وي كه لا گريي خوه ل دلي ددهت، لي نهويريت بگريت، وهزار جارا دييژيت: (ئهز بهختي وهدا نهگري، يا گوتي يه مه تازي نه دان..). لي بي مفايه.. چهند دهر و جيران پشكدارن دقي فيستهقالن دا، ژ بلي من و وي، بهلي ئەز دزانم ئەو يا ژ روندكا زوها بووي، ههتا گري ژي پي چي نابت، ههما يا مايه حيبهتي، ههر وهكي خهونهكا نيثرويي هافيني..

بهلي ههمي دزانن، كوكهس هندی من و وي ههقالين ئيك نهبوون، راسته وي ئەقينا من دزي.. نهخير وي نه دزي.. وي ئەز نه قيايم.. ههما ههر وي پويته بن نه دكر.. مروث بو خودي بيژيت، ههما وي ژي نه دزاني، كا ئەز ههژي دكم يان نه.. ههكه خوه مربا، وي ههژ ژ وي نه دكر.. هي، هي، دنيا خراب بو، و ئەز بي هزرا چ دكه، خوهزي، بي ساخ با، بلا بو وي با.. ني ب خويا وي بوو. ههتا نيث شهقا دگهل ئيك بوون.. راسته دگهل ئيكدا دري كخستي بوون، لي ئەز ژي دگهل وان بووم.

- وللا راسته، چهوا خوه گوري مهكر و ئەم ئاشكهرا نهكرن؟!
- چهوا شيا خوه ل بهر وي ئەشكهنجي بگرت ومه نهدهته نياسين؟!

- تني خوه كره قورياني مه و وهلاتي!!

رابوو سهر پين خوه، وهكي گيژا و مهی قهخورا ل وي رهخي و قی رهخي راههژيا و شيا خوه بگريت، لي ههر گوتنين وي د سهريدا دهنگهدهان... « قی نامي بقهشيته، قی نامي بقهشيته بقهشيته... نهئينه دهر ههتا ئەز بزقروم يان بيتمه شههيدكرن... » ههما وهك دينا ل دهری دا ودهركهفت، دريكا خوهدا پي ل دوو سي بچويك و ژنكا دانا و قهستا جهي نامي كر... نامه قهكر و خواند.. «.. ههقالي هيژا و خهباتكه، پشتي ريزو سلاقين مه شههيدا، ههر بمينه ل سهر ريك و لقينا خوه يا پيروز.. ئەز دريژ ناكم، لي هيقيدارم توقي ميتراني ژ من را بكه.. تو دزاني ئەقينا من و يارا من گههشتبوو پلهكا مهزن، و چ نه مابوو كو ئەم بن بويك و زافا.. لي... وهلات فهرتره.. قيجا ئەي ههقالي ژينا من، نوكه يارا من پيدفي هاريكاريا تهيه، نه ژ بهر كوهه ميا دزاني، ئەو يارا منه وكهس پي رازي نابيت، لي ژ بهر ئەز و ئەو بدزي قه بين بووينه بويك و زافا.. قيجا من نه قيت كو پشتي من ببите پي ترانكا نه ههزا.. دقيت تو وي فهيتيا مه بپاريزي، دا كار و ميترانيا من بمينت ههر و ههر... »

ههر وهكي نارنجوكهك دمهژي دا پهقي و زوي سهري خوه بلندكر، ديت كوي ل هنداث سهري وهك دارهكا رهق، لقين ژي ناهيت، ئەو نامه كره د دهستي دا و بچاڅا گوتي: بخوينه، لي وي زاني بوو كا چ تيدا نفيسييه، ههما سهري خوه ههژاند و خوه هاقيتنه ئيك و دوو، و جارهكا دي ژ دل كرنه گري..

دەنگ و باسین رۆژانە

۱۹۹۱ - سیمیل

پشتی چهند مه‌یخانه و «جویه» تیک فهداین، دهستی یارا خوه گرت و قه‌ستا مال کر.. د ترومبیلای خوه‌یا درېژ و پر بهادا، ل بهر دهری حه‌وشی راوه‌ستییا، دوو خولاما خوه هافیتنه دهرگه‌هی و قه‌کرن، ترومبیلای وی هلدای به‌رسفی و ههر خولامه‌کی دهرگه‌هک قه‌کر و خوه بو وان چه‌ماندن و سلاڅ کرن، دهرکەت بیی کو سلاڅا وان قه‌گیت. یارا وی بکه‌نیقه گوت «های»، چاڅی وی ب ئنیا خولامی ره‌خی وی که‌ت، کوئه‌وی چهند جاره‌کی دبینیت، بیرا بابی وی تیته بیرا وی، ههر ما وتی هزری، خولام بوشکوری و خوه بو چه‌ماند و گوت: «که‌ره‌مکه ئه‌زبه‌نی»، لی ههر ماو که‌ته هزره‌کا کویر.. دیت کوئه‌نیا وی یا تژی سهر‌به‌فره، یی ژ سهر‌ما دره‌جفت... هاته بیرا وی، بابی وی بیدهرای ئاغای ددایای، تژی سهر ئه‌نیا وی کاو توز دبوو، وئاف نه‌بوو پی بشووت، یارا وی، به‌ری وی قه‌ستا ژوور کر، وب ئه‌زمانی خوه‌گوت: «وهره مه ساره چ هزرا نه‌که»، هلدای ژوور، قه‌ستا سهر‌شوی کرن وه‌ر دووا خوه رويس کرن و چونه دوی برکا دنیقا سهر‌شوی دا، کوئه‌وا ههر کاشیه‌ک ژ رهنکه‌کی و ئافا وی بکاره‌بی گهرم دبت، د وی برکی دا یاری و حه‌نه‌ک کرن .. ب وی رويساتی قه‌ دهرکه‌فتن و خوه ب فوتا حهریری زوهاکرن و ههر ب رويساتی روینشتن دور وی میزا ژ ههمی رهنگین خوارنی نه‌خشانندی و دوو سی رهنگین مه‌ی و شه‌رابا دروست کری، پشتی هنه‌ک خواری و قه‌خواری، خوه درېژ کرنه د به‌ریکدا و تیک و دو هله‌په‌رخاندن و قه‌میتن و ب سهر ئیکدا گرپل بوون و چوونه جیهانه‌کا دی.. دهستی خوه درېژکره وان په‌رداغا ئه‌وین ل سهر میزی، یه‌ک دا دهستی یارا خوه و هیدی لیقین ههر دو په‌رداغا لیک دان و ههرئیکی دوو سی قورچ لیدان و جاره‌کا دی زفراندنه سهر میزی. ئه‌و دهقی هیتشتا یی تهر ژ شه‌رابی، هافیتن لیقین یارا خوه و میتن و بدهستی

دی ل جبه‌کی خوه‌شتر گه‌ریا، ههر بیته‌نا وی نه‌هات، ئینا سهری خوه ژ نافث پرچا وی ئینا دهر دهرست هافیتنه وی رادیوا ل هنداف سهری و کابکا وی گیترا، ل مه‌زیه‌کا ئه‌فینی گه‌ریا، لی ژ نشکه‌کی قه، دهنکه‌ک بلند بوو گوت: «ل قی سرو سهر‌مای، ئه‌قرو فروکا چهند گوند ل کوردستان یی گولله بارانکرین، ئه‌وین ژ بهر بومبامین، ژ سهر‌ما و برسا یین مرین»، راست دا خوه کو دا رابت، لی هندی یا خوه تیک ئالاندین، بو قیژبا یارا وی ولی خوری و گوت: «ماتونه مروقی؟ ته ئه‌ز کوشتم!» رابوو سهر پین خوه، ب وی رويساتی قه‌ستا په‌نجه‌ری کر، لیقا په‌ردی بلند کر، دیت کو جیهان وه‌کی هیکه‌کی سپی یه و شوبشا په‌نجه‌ری به‌ستی یا گرتی، زقستانا وه‌لاتی وی هاته بیر، ب تایه‌ت دهما هیترشین دوژمنی ب سهر‌دا دگرت و ب هزاران زارو وپیر ژ سهر‌ما و برسا دمرن، ژ بلی ئه‌وین ب ئاگری بومبا دهاتنه ته‌لافتن، ل سهر ملی خوه زفری، ئه‌و له‌شی رويس دیت، کول نافث هزاره‌ها ژی گرتی، وی میزا تژی خوارن و قه‌خوارن، ژ ههمی رهنکا چاڅی خوه ل ژووری گیترا، ئه‌وا تژی که‌فال و دیاری و قیدیو و ته‌له‌زیون و کاسیت.

ههر یارا وی یا گازی دکه‌تی و قه‌بی وی دخوازیت.

سهری خوه بلند کره وی که‌فالی ل هنداف سهری، ئه‌وی ل گوندی ل گهل بابی خوه گرتی، دهما برنو یا خوه بو وی کری یه دیاری، دهما گه‌هشتی یه ریزین شورشی.

ديسان یارا وی له‌شی خوه نیشا دا و گوتی: «وهره نه دهمی هزارانه» ههر ل وی له‌شی (جادووی) هزری و وی به‌فرا به‌ژنه‌کی که‌تی و وی که‌فالی ل هنداف سهری، وه‌سا بو خوه یا بوو، کو ئاگر ژ وی گوندی دکه‌فالی دا دچت، نه‌قیا جاره‌کا دی به‌ری خوه بده‌تی، ئنیا بابی خوه ببینت، ل هیقی بو، کو ها.. ها تفه‌ک ژ لیقین بابی وی دی دهرکه‌فته نافث چاڅین وی..

خهچ و مهم

۱۹۸۸/۷/۲۷

میاو، میاوا پشیکئی یه، یا ل رهخ و رویین تهختی دئییت و دچت، جاریا خوه د پیپیکئی تهختی دهسیت، و کوریا خوه دکه ته گویال، و جاریا فرت خوه دهاقیتته سهر تهختی..

ههردوو درویسن، یین بهریکدا ددریژکربنه، مه مو دهستی خوه یی هاقیتی یه پرچا خهجو، وهسا یی شداندی خوه دی بیژی سیابه نده یی ل هنداقا دهريا وانئ، دهما کیفی قوچهک لیدای و د لاتئ دا هاقیتی، لی خوه بکیتراته کی قهگرت، ل هیقی یا خهجا رهبن، دا وهریسیئن هفت گوندا ب سهریک قهکعت. لی وهریس نهگه هشتنه بنی، خهجی ژی خوه ل سهری لاتئ هاقیت خواری، ل سهر وی لهشی هلاویستی، دا پیئکقه شین بن وبنه دوو تهلیئن سپینداران.

خهجو دهستی خو یی ژ برینا خوه قهکری ویی هاقیتی یه برینا مه مو، لی هندی روندک ژ چاقیئن رهش و بهلهک هاتنه خواری و ب سهر رویی سیامه ندی رهبن دا بارین، ژ خه و رانه بی و نه گوت: «خهجو مال خرابی، تهچی یه، رهقا کیفی یا چوو» نه خهجو ژ خه و رابوو کو بیژت: «ئه ز خویشکا هفت برا مه و دوتماما دوازه پسماممه». لی دبی دهنک بوون. پشیک ل سهر سینگی خهجو یی سپی و نازک هاتو چوو، ههر کوریا خوه دجوتی مه مکین خهجو یین رویس دهسین، پهنجین وی دگوشتی تهرو نازک دا چونه خواری و خوه هاقیتته سهر دلی مه مو و دوو سی جارا خوینا دلی

مه مو دنالیست، هاته بیرا ل شهقه زفستانین پر بهفرو سهرما و زکی برسی ول بهر کوچکین نه مهردا، لی هندی خوینا مه مو یا تیژو دژوار بو، بو میاوا وئ و خوه دتهختی دا هاقیتته خواری و قهستا ژ دهرقه کر.

دهرگه یی ل تاقه، مالهکا بی سهروبهر، هیشتا دویکیل یا ژ پاتا دچیت، لی یا قه دمريت.

* * *

- کوشتن، دثیان بسوژن، چ گاورن، ما چ کرینه، ما وان بتنی هو کره؟ خوینداری یه؟!

- نه، نه، یا رهقاندی!

- سهر بهختی من بو مه کریتته ئهف مروقه دناف مه دا هاتنه کوشتن.. هاتبوونه سهر بهختی مه.

- مائهم چ بکهن، ئه و یین ئیکن، ما ئهم دشین خوه بکن خویندارین خه لکی؟!

* * *

- ئه زیه نی، ئه زیه نی... ئه ز

- بیژه کورو ته چی یه؟!

- ئه زیه نی، نه دیاره

- نه دیاره؟ چهوا نه دیاره؟

- ئه زیه نی، خوه توره نه که دبیزن..

- چ، چ دبېژن کورو؟

- يا خوه دايه رهځان...!

- دگهل وى خولى سهرى ههژار!!

- بهلى نه زيه نى، ما دى كيشه چن، قورتال نابن.

- دا نه ز بوهوه بېژم، گهلى ميرا، باب و باپيرين مه ژى كه سى

هو نه كړيه، دقيت ته ناميسا خوه بخوينا وان بشون.. نه ردو

نه سمانا ليك بدن، من دقيت نه بنه بويك و زافا، هيشتا روژ

دهر نه كه تى، هوين بزقرن و خه نجه رين ههوه ژ خوينا وان دته رين،

دا كه س چاف ل وان نه كت، قيجا نه فقه يا ژ مه كيمه، ته مه ز

بياني يا بكن، ما كه چلهك دناث مه دا نينه!!

* * *

- خوه دا رهځان، رهځاند، قهنج كرن، گياني وا خوهش، خه جو و

مه مې، ههكه ناقي وان خه جو وسيا مهند با، مه م و زين با، ميژو

دا خوه زقرينت.

- ئيڅارى رهځاند. نه، نه هيشتا نيڅرو بوو، فلان كه سى، (ههه)

ته روژه نيڅرو خوه دايه رهځان) كيشه بر، خودى دزانت، خودى

وان بهيلىت، لي ما دى كيشه چن؟ دهستى زوردارا يى دريژه.

* * *

دوو بوون، دوو يين چى، چوار بوون.

- كورو چ چوار، چ چل بوون، نهف كولانه تڅى كړبوون، هندی وان

ژى ل رهخ و رويين گوندى بوون.

- من دگوت، كا كينه و چ دقين. وهكى گورگا قهستا ژوورا وان

كر، خوه دى بيژى هزارا يا نيشاداي!

- كهنگى ل ته بوونه ميځهان هجي؟

- شقيدي، من دزاني نه گهرا وان، مالا من ژى ميراته كرن،

بوچى ته ته م پى نه دحه ساندن،

- ما هوين دا چ كن؟!

- دا قهشپرن.

- وللا چ فسادو به كروك نين، دا ته م ب قهشپرن!

- ته مه نشيپن خوه بكن نه يارين زورداران.

- ما ته م دى دئيك و دوو فوكرين، دا بچن ب قهشپرين، مانى

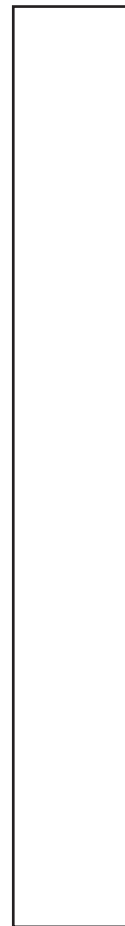
هه م مه چ ميړانى پى چى نابت..

دى گههنه ئيك ب هيشى يا خودى..

- سوزيت نه ز گول و نيږگزا ل سهر گورى وان بچينم و نه هيلم

خوينا به كروكى بيته درى و ل نيڅا وان بيته ده رگه ه.

تيښى : هاته به لافكرن د روژناما (بزاف) دا سالا ۱۹۹۰.

...يو

ییښ لیک کوم بووین ل چه یخانې و ههر هندهک یی ل سهر
 تهخته کی په رکانې دکهن، چه یخانه یا پره ژ مروقا.. حسو، دهست
 هافیتته پهره کی و کیشا، پشتی نهوا بو وی هافیتتی نه قیای و
 گوت:
 - دې وهره میرات، نهو بیت، نه...، وللا نه گرت خوه دې بیڅی
 مه دارا مزگهفتی یا بری.
 یی دی ب رهقی په رک کیشا و ل ناڅ په رکین دی دا و گوت:
 - وللا مامو تو ههقی، نهغه ههفت دوره نه ز یی ب نیزیکی
 چوکه ری دته رقم و نائیت..
 یی دی گوت: چ بو، ته چ هافیت؟!
 - سې ماچه..
 - یی دی گوت: هابوته چوکه ری زر..
 - دې چ لئ که م،؟! یی دی ل من به لایه؟ هابو ته حسو، کلی
 کوپه..
 حسو، ب ههر دوو دهستا خوه هافیتتی و کره قبری،
 - نهوه، میو..
 نهو ی ب رهخ هه ما نا په قیت و گوت:
 - ته هه کر ههفت طایفا؟! و من چوکه ر هه یی!! ها بابو کی دکهت
 و کی د خوت؟!..

حسو یی گوت: مال میرات ، دې بلا نه ز ژ ی جاره کی بېم ما دې
 دونیا خراب بیت؟! نې نهغه هزار دینار من ل هه وه دان..
 نهو ی ب رهخ هه گوتی:
 - کا جگاره کی، وللا شقیډی هه تا به ری سپیډی مه یا کری و نه ز
 یی ب دهه دینارا بتنی فایده بویم، خوه هه که من ناڅ فروت با
 چیتر بی..
 یی دی گوت: دې زوی به، به لاقه که درهنگه..
 حسو یی گوت: کی دې ئیتته سهروبنا؟!
 - نه ز
 - وللا نه ز ژ ی..
 یی دی گوت: ما ههر بیست، بیسته؟!
 حسو یی گوت: نه ری ما ژ خوه نه نه م بچوبکین دې ههر جاره کی
 ب رهنه کی که ین؟!
 هوسا حسو یی په رک به لاقه کرن و ههر ئیکی ب رهنه کی بلند
 کره پیښ چاڅین خوه، دې بیڅی هه چیی جوانتر بلند کهت بو وی
 یه..
 ئیکی گوت وییښ دی دانه دویڅ:
 - نه ه..
 - ههفت، بو ته یه مامو..

کور ب واسه رودلاقه زقري..

حهسو هند يي مژويله و دامايي يه، ژ بهر خوساره تي، جيرانی
وی ل هنداف سهری راوه ستيا و ب دهنگه کی نرم گوت:

- ههسو، ههسو..

حهسول سهر ملي خوه زقري و گوت:

- ها، جيران، ههقه توی؟! دئ وهره تویی کیمی، توژی هنده
شیره تا بکه..

جیرانی دهستی خودانا سهر ملي و گوت:

- نه، کورپی من نه ز چ شیره تا ل ته ناکه م، مانی توژی کیمی
منی، به لی بوته میهشان یین هاتین..

حهسو بکه نی یه کا کریت گوت:

- میهشانین چ؟! ما نه ز نازم وی تویی هنارتی...

جیرانی خو پتر نزمانده بهر گوهی وی و گوت:

- هلو برا بچوبکین ته یین ل بهر مرنی..

حهسویی مژويله ب په رکافه و گوت:

- دئ خودی گوھ ل ته بیت.. به لی وه نینه، وی مالا من کاقل
کر، خوه روژا من ئینایی و هه تا نهو من چ خوهشی دگهلدا نه
دیتینه..

جیران ب دهنگه کی بلند لی خوه پی، هندی ل چایخانی هه می

لی زقرین و گوت:

- دئ هلو، ما نه ز دئ ل هنداف سهری ته بم؟! ههقه تو چهنه یی
بی مه عریفه تی؟!

حهسو بدهنگه کی نرم، کو دا وان چاقا ژ خوه بدهت پاش گوت:

- برا نه ز نائیم، ههکه تو هندی خیرخوازی ههره ببه خهستی و کا
ته چهنه دقیت نه ز دئ ده مه ته، نه ز دزائم ئیشا وی.. نه یا
نه ساخه.

جیرانی نه شیا خوه و ته پهک ل سهری وی دا و گوتی:

- خولی سهر ما تو چهنه یی سهر رهق و بی وژدانی؟! نی یا
مری، ما تو نایی دا ب فه شیرن؟!

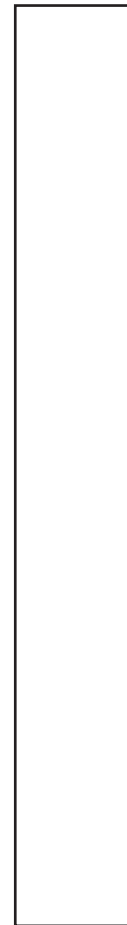
حهسو، سوربوو و زه ربو، تف ما دگه ورپی را، باوه رنه کر، یان نه
دقیا باوه ربکهت و نه دقیا بمرت، بو دم دماوی و گهلهک د دلی
خوه دا ناخفت، به لی چ ب سهر نه کهت ژ بلی:

- مر..مر..مر..مر..مر..مریه..تو.. راست...؟!

دهستی خوه یی پر په رک دانا و گوت:

- نه ز دبیرم نه ز میو..

هاته به لافکرن د گوفا را به یان دا ژماره (۱۶۳) ۱۹۹۰.

ئيشى چن

هاقينا ۱۹۹۲ - سيميل

روژ یا ل هنداف سهری راوهستیای، رک و رک ههفرکی یی دگهل وی بهژنا بلند و نازک دکهت، خوه یا ب ئه نی و ناف چاشر ب سهر سینگى دا دهیته خوار، بهر سینگین خوه یین فهکرین وداینه بای، لی هندی دونیا گهرمه، نیشا هردوو مه مکین وی یا بویه جوکا خوهی وب سهر لهشی نازک دا د چته خوارى. گوینی یهکی نیف نیفه ب دویف خوهفه دکیشیت، جار ژى وهکی همیا وی بهژنا بلند دچه مینته گولیه کا گهفی و دهافیتته دبنی گوینی دا، ژتههل بهری خوه ددهته روژی، دثیا بیژتی ماتوژی نه یارا مهی..؟!

کورى چار سالی یی بدویفه، سهروچاف یین لی تهحره گرتی بووین، مه تارکی ئافى یی ددهستادا، ههر دوو سی گافه کا دهست د هاقیژت وی مه تارکی ددهته سهر دهفی خوه، وهنهک ئافى ژى فهدخوت، بزهدکا خوه لیقین خوه زوها دکهت، ههر بوى زندکی ئه نیا خوه ژ خوهی دمالیت و نز نزا وی یه، گازندا دکهت ژ برسا و ماندیوئی..

* * *

وهک بینهرهکی شانوی یی «دسوپهرا» خوه دا روینشتی یه و بهری خوه ددهت وان ژن و میرا، ئه وین وهک رهقین کولیا بهرداینه بدویف دهراستی فه، .. خوشیه کی ژى دبینت، ههر بیتهنه کی تبلا خوه یا بهرانی ل بنکی جگاری ددهت، دا خولی ژى بکه قیت و بدهستی دی بزلکی شخاتی، قهلیا سپیدی خوارى ژ بهر ددانین خوه دئینته دهری، بایه کی گهلهک هین و تهزی یی ژ وی کونا ل بهر سینگى وی دئیت، و دهنگى (محمد عارف) یی دچیته بهر

ئسمانا ویی دبیت: (غهزال، غهزال)..

خودانا بهژنی بیی کو ههست بکهت، کهته بهرامبهه (سوپه ری) و چافى وی فى کهت، ئه و دیمى بهفرین، ئه و سینگى بارا پتر ژ ژ گهرما دهرفه، چاف لی تارى کرن و ما مهندههوش، زلکی شخاتی ما ددهقیدا و راست دا خوه دا را بیت، سهرى وی ببانی سوپه ری کهت، ههست کر کوپی دسوپه ری دا، دهرگه فهکر دا خوه نیژیک بکهت، لی گهرما روژی ل وی سهرى نیف رویت دا و ههر وهکی بزوتهک ئاگری فى کهتی، جارهدا دی بلهز خوه بهردا نافا سوپه ری دا، لی هندی هات چاقین وی ژى قه نه بوون.

تبلا خوه دانا سهر دگما دهرگه هى سوپه ری، بی چیرینا وی، جاما وی هاته خوارى.. هیڈیکا گازی کری و ب دوو سی دهنگا، لی پشتا خوه ددایى.. نه چار بو گازی کورکی کر و گوتی:

- وهه مامو دونیا گهرمه، نوکه تویی برسی و تیهنی، کورک بهزی نکفه و سهرى خوه بدهرگه هى قهنا.. دهرگه فهکر، لی دهیکا وی ملی وی گرت و نه هیلا سیار بیت، ئه وی ملی دی گرت .. لی هندی بایه کی خوهش ژ ناف سوپه ری دهات ئه و خوهها بسینگى قه دهاته خوار زوها بوو، دهستین وی سست بون و کورک بهردا..

چاقین وی بوی سینگى رويس کهتن و ژى قه نه بوون، ههتا بههردوو دهستا بهرسینگین خوگرتین، ل کورى خوه خوه ری دابیته دهری، لی نه هیلا و گوتی:

- بهیله دا هندهک خوارنی ب دهمی، نی هه وه ئهف بچوبکه ژ برسا کوشتن، هه می دی ئیشه وی بن ل بهر فى هه تافى..

دوو سڼ پيهكا چو پاش و چاڅي وئ مالناف سوپهرئ.

كور دانا برهخ خوهڅه و دهست هافيتته بالولكهكا كاغهزئ څهكر،
تڙي ناف دونانا «كهباب» كرن و كرنه د دهستني كوركي دا و گوتي:

- وهره بخوه، تيرا تهڙي ههيه..
ب سهرئ ليڅا گوتي:

- سوپاس من نهڅيت، تڙي گهوريا وئ تف بوو، گليزان ب سهر
لهشيدا هاتن خوار..
كوركي بهر دوو دهستا هافيتته دهڅي خوه و گوت:

- دادئ وهره بخوه.
چاڅين دايكئ زل مان، تفا خوه داعويرا و گوت:

- نه دايئ هه ما تو بخوه ئهزا تيرم..
- ئهڅه كورئ تهيه..؟! (دهستني خوه ب سهرى دا ئينا).
- بهلئ..
- مروث باوهر ناكهت كو تهيا شوى كرى
... (بهري خوه ژئ گوهاست)
- زهلامئ ته چ شول دكهت..؟!
بيى بهري خوه بدهتئ..
- بيى بهرزديه ژ نه نفالا رهش وهره.
- ها.. خودئ ههڅي وي بهرزدهكهت.. خودئ ژئ رازى بت.
ههر وهكى تيرهك ل دلي داي، ل سهر ملي خوه زڅرى و نهيا خوه
لي كره گري و تڙي دهڅي خوه تف كر، لي جارهكا دي داعويرا و گوت:

- زهلامئ من نه مريه... ههر دي زڅريت..

جارهكا دي بهري خوه ژئ گوهاست.

- خودئ گوهر ل دهنگي ته بيت، ما ئهز ههزناكهم، لي وه نينه، ههما
پرسيارا حالئ خوه بكه كهس ژ دهستني څي كافري قورتال نابيت..
- حالئ مه گهلهك بي باشه، ما چ ژ مه كيমে، ههما ئه م تير د
ئاڅين بي ترس، بهسه، مه چ مالي دنيايي نهڅيت..
- كچي خوه بي ئاقل نهكه، هيتشتا توبا بچوبكي، ئاخفتن چ
نادهته ته بو خوه ل شويهكي بگهره، دا ئيك ته و كورئ ته
خودان بكهت، ههر مرنه، ماكي دخه ما كي دايه!!?
- ئهز ژي وهكي څان ههميا، كهس ژ برسا نه مريه!
- كچي وهره شوى ب من بكه، ئهز دي وي سينگي ههميى كهمه
زير، و دي ته كهمه د قه سرهكا بيلاڅه.. دا تو وهك مروثا بڙي،
ما ئهف شوله ب سهر تهڅهيه..
سهرئ خوه كره دناف سوپهرئ دا و دهست هافيتته كورئ خوه
ئينا دهر و گوت:

- ههكه يين وهكى ته من بكه نه مروث، من ئه و مروثايه تي
نهڅيت..
جارهكا دي ههڅركيا روژئ كرن و بهرهف كوما مروثان چوون، ئهوا
وهكى كهرهكي پهزي كه تينه شوين پريزي و بدويث دهراسي څه..
دڅيا ل سهر ملي خوه بزڅريت، وهكى كورئ وئ ل سهر ملي خوه
زڅري، ل دويث وي دهنگي گازی دكري، لي پشستى چه ندهكي
دويركه تين كوركي گوت:

- دايئ نه ترسه، من بوته هندهك نان و كهباب يين څه شارتين.

دەرگه هئى هيشيا

ل بهر وی دهرگه هی بوویه مهزار، هندهک روژئ دوو سئ جارا ته واف دکهن، هندهک ژ دویر قه ماچ دکهن و ل هندهکا مراده سلاڅ بکهن.. لی سلاڅ، ماچکرن، ته وافی.. چهند پیتقی یین ههین، دثیت پهیدا بن دا ته وافا ته بجه بیت... لی بئ ئولی د هه می ره وشتادا یا پهیدا بووی...

ل بهر دهرگه هی هیقی یا.. کوم کومین ژن و زه لاما یین روینشتی نه، ل هیقی سلاڅئ، ماچکرنئ، ته وافی... هه می ددامینه، بییری یا وی روژئ دکهن کو پیتقی قی دهرگه هی بووین.. لی هندهک نه دپه شیمانن، چونکی وان بو هیقی یه کا مه نتر یا خوه کربه قربان، لی قه دا ب دهست تنگی یئ بکه ثت.. چاقین زل، ل دهرگه هی نه، چهند جاره کئ ئیک دچته ژور یان دهرکه څیت..

چه ق چه قا تزیین وان زه لاما نن ئه وین لیک کوم بووین، وه کی بهریکانئ، دی بیژی هه چی یئ بهریکئ تزیین خوه هژمارتن ئه و دی چته ژور.. لی وه کی تیپه کا هونه ری هه می پیکفه دراوه ستن، ده ما ئیکی ئه فندی ژ ژور دثیته دهر، لی پشتی بئ هیقی دهن، جاره کا دی هه ر ئیک وهک خوه دهست ب هژمارئ دکته..

هندهک ژ وان وهک بینهرین فیلمه کی سهیر یئ ته ماشه ی وان سوپهر و ئوزمو بیلا دکهن، ئه وین راناوه ستن، هه ما دئین سلاڅه کئ

ل دهرگه هی دکهن و تژی سندوقا ترومیلا خوه تشت دکهن.. هه ما نا بیژن «سپیدا وه باش، گه لی دهیابین شهیدا..».

جاره کا دی، چه ق چه قا تزیا ویت پتا ژنکا، وهک ناشئ ئاڅ ل سهر گرتی بئ دهنک بوو ژ بهر که نیا دهرگه هقانی.. دهستی خوه دانا ل سهر ملی میثانی خوه پشتی چایهک ل ژورور قه دایی و گوتئ:

- سهیدایی من، ئه قه چ زه حمهت بوو، ته بو خوه چی کری هه ما دا ته له فونه کئ که ی، ئه ز دا بو ته هنیرم، ئه ز ئاماده مه بو هه وه، هوین چ داخاز دکهن..

چاقین وان ژن و زه لاما زیق بوون، هندهک ژ وان ئه قه دهه روژه ل ویری میثان و نه شین بچن ژورور، و نه شین بزقرن مالین خوه ژ بهر داخوازا بچوبیکن خوه ژ برسا.. جاره کا دی دهست ب گازنده و پت پتا خوه کرنه قه، وه کی بهری.

دهرسو کا خوه ژ نیقا سهری خوه ئینا ناڅ چاڅا و جاره کا دی ل سهر سهری خوه دروست کر و گوت:

- تو دینی دایی...!! ته دگوته من بهس پت پتی بکه، ئه ق تشته یین بومه ئینا بن...

یا دی نه هیلا ئه و ئاخفتنا خوه ب دوماهی بینت..

- نه هه ری، وللا هندی ئه م د هوسابن، ئه م چ جارا نابن ده ولت!!

ئەو ژنكا ب رەخ قە، لىنقا خوە لى شور كر و گوت:

- ھەھوو، خوەلى ب سەرى وان، ما ئەم بوان دى بنە دەولەت..؟

ھەكە ب يىن وەكى وان با ئەقە ھەمى نەدبوو، ئەم يى نانى شەھىد يىن خوە دخوەن، ئەو چ پاتە خوەرن..

خودانا بچويكى چچكى خوە ژ دەقى بچويكى خوە ئينا دەرو كرە دپاخلا خوەدا و خوە بەرخوەش كر و گوت:

- ئەقە سەرى سالەكى يە، ھىشتا ئەف بچويكە دزكى من دابوو، بابى وى شەھىد بوويە، ھەما ژ رەوشتين دنيايى باب و برايتىن وى، بەھايى عانەيەكى تشت بو عەياللى وى نە ئينايە، و كوردينيا مە ژى ئەقەيە، ھوين دبىن، ھەچى يى پتر درەوا بکەت کوردترە.

ئاخينەك کوير و دژوار ژ وى پيرەژنا ب رەخ قە ھات و گوت: -

- ھى، ھى، كچا من، يى تە ئىكە، يىن من بىست و ئىكن، يىن من مېرەو دوو کور و سى پىسمام و...، ويا ژ ھەمى يى نەخوش تر، ئەوين کورين من کوشتبىن، ئەقە دوو سى جارال پيش چاڭين من تشت ل قيرى ستاندىن و ئەز ئەقە دەھ جارال ھاتم، ھەر وەكى نە ھاتيم شەھىدى چ، كوردينيا چ وللا ھەچى يى شەھىدەك ھەي، ھەر وەكى دەيكا وى بەرھاقىتى..

ئەوال ھنداڤ سەرى، خوە نزم كرو گوڤنى يى خوە ئەوى بو

ئەرزاقى ئيناي دانا ئاخى و روڤىشتە سەر و گوت:

- نە خىر، دەيكا من، قەت وە نينە، و چ جارال وە نە بىژە، خوين شەھىدا قەت بەرزە نابيت، چونكى يا خوە قوربانى قى وەلاتى كرى، نە بو مستەكا ئەرزاقى يە...

قەب، قەبا، قەبەبكا وى، ئەو گلى و گازندە برين، ديسا وەك ئەكتەرەكى شانويى، ھەميا پىكشە بەرى خوە دايى، ھەر ئىكى د دلى خوە دا دەھ تشت گوتن، لى وى بتنى گوت:

- مەرھەبا سەيدا،.. (تژى دەقى كەنى يە)

ھىشتا سەيدايى مژويلە مېڤاننى خوەقە.. لى دەما سەيداي ئەو بەژن و بالا خەملاندى ديتى، مېڤان ھىلا، ھەر وەكى بچويكەكى زەقزەقەيەك ديتى، دا بەريكا خوە وھلدانە ژوور... جارەكا دى، ھەر وەكى روڤيەكى بکەنە دكولكى مريشكا دا بى پت پتو گازندا وا، پست پستەك ھات!

- ئەقە نەئەوہ...؟!

- بەلى وللا ژ وى پىڤە نينە...!!

- ما وى ھندە شەھىد ھەنە...؟!

- كچى شەھىدى چ، حالى چ، ھەما ئەو نە رەقى بىن چەلى و بلەھى و دەما عەسكەر ھاتى ئەو ب مېرڤە بەريكا وان د رەقسىن و چەند مال و حالى قى دھوكن وان برو فروت و ئەو

نـاڦـهـروک

- 4 چەند دیمەن ژ شانووا مروڤ خوڤران
- 50 توخیبێ مرنێ
- 54 دادگەهکرنا سنێلهکی
- 60 ئاستەنگ و یاری بەرێ
- 66 نامەیهک بو هه‌قالی خەباتکەر
- 70 دەنگ و باسێن روزانه
- 74 خەج و مەم
- 80 میو
- 88 ئیشی چن
- 94 دەرگەهێ هیڤیا

نەو ژ مە کوردترن..

- وەدەه بیت..، ئەز بیژمێ، کا ته چ شههید هه‌نه، هه‌تا توفی ئەرزاقی و تشتا وەردگری.. هیشتا ده‌قی وێ نه‌که‌تیه سه‌رئێک ، سه‌یدا و دوو سی خزمه‌تچی یێن خوه تری سه‌رملا تشت کرن و خودانا به‌ژنێ یال به‌راهیکا وان ، وه‌کی قازا خوه بادده‌ت و ده‌قی وێ ناکه‌فته سه‌رئێک ژ که‌نیی و ئاخفتنێن که‌شه‌فریت، و به‌ره‌ف ترومیلا سه‌یدای چوون و سه‌یدای گوته شوفیری خوه:
- کورو ڤان تشتا بگه‌هینه و زویکا بزڤره..
- خودانا گازندا ل به‌ر په‌نجه‌را ترومیلی راوه‌ستیا و گوته‌ی:
- ئەرێ تو بو من نا بیژی، ما ته هه‌نده‌ک شه‌هید هه‌نه، توفی ئەرزاقی و تشتا دستینی؟!
- بکه‌نیه‌کا کریت و بلند گوته:
- هه‌رێ ما تو نزانی.. (که‌رێ) من یێ شه‌هید بووی...!

توخيبي مرنى

هژمارا سپاردنئى : ٤١٠